

08.02.2022

Група № 35

Урок № 29

Тема уроку: Розділові знаки при однорідних членах речення.

Мета уроку: Поглибити знання учнів про однорідні члени речення; сформувати вміння розпізнавати однорідні члени речення в реченні і в тексті; вчити складати схеми речень з однорідними членами і речення за даними схемами; закріпити навички синтаксичного розбору речень; вдосконалювати правописні навички; розвивати пізновальний інтерес учнів на уроці; зорову, слухову увагу, пам'ять, аналітичне мислення, творчі здібності, письмове і усне мовлення; розвивати навички самоконтролю і самостійної роботи; виховувати інтерес до української мови, повагу і доброзичливе ставлення до оточуючих; відповідальність за результати своєї праці, старанність.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 35-36 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. Перегляньте відео до уроку на **YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=hX3vDaF8NZM&ab_channel

3. Законспектуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ) та виконайте завдання:

Способи вживання сполучників

Однорідні члени речення поєднуються за допомогою однічних, повторюваних і парних сполучників.

Однічні сполучники (і, ї, та, а, але, або, чи) вживаються тільки між двома однорідними членами речення: О й О.

Повторювані сполучники (і... і, ні... ні, або... або, чи... чи, то... то) повторюються два або більше разів підряд: і О, і О, і О.

Парні сполучники (не тільки... а й, не тільки... але й, як... так і, як не... так, хоч... але) вживаються двома частинами при двох різних однорідних членах речення. Перша частина ставиться перед першим компонентом ОЧР, а друга — перед другим: не лише О, а О.

Способи вживання сполучників

Однічні (і, й, та, але, проте, зате, або, чи)

Тече вода в синє море, **та** не витікає (Т. Шевченко).

Повторювані (і...і, ні...ні, або...або, то...то, чи...чи)

І примиренному присяњться **і** люди добрі, **і** любов, **і** все добро (Т. Шевченко).

Парні (не тільки...а й; не лише...а й; хоч...але; як...так і)

Відтоді орда грабувала **не лише** населення, **а** ліси (Є. Шморгун).

Розділові знаки між однорідними членами речення

Між **однорідними членами речення** ставиться **кома**, зрідка — тире чи крапка з комою.

Кома ставиться між ОЧР, якщо вони поєднані

безсполучниковим зв'язком: О, О, О.

Дід ще більше постарів, знесилів (Є. Шморгун).

протиставним сполучником а, але, та (але), проте, зате, однак: О, проте О.

Біля хати щось буйно зазеленіло, **а** потім зацвіло синьо-синьо (Є. Шморгун).

попарно: О і О, О і О.

Живуть тисячоліттями легенди про живу і мертву воду, про зачаровані ліси і річки (Є. Шморгун).

повторюваними сполучниками: і О, і О; ні О, ні О; чи О, чи О; або О, або О.

Тут **і** суниці, **і** веснівка дволиста (Є. Шморгун).

Зверни увагу!

Кома ставиться між всіма **однорідними членами** також тоді, коли частина з них з'єднана **повторюваними сполучниками**, а інші — за допомогою **інтонації**. У такому випадку кому ставимо вже перед **першим** сполучником: *O, i O, i O, O, O.*

Час від часу він замовляв для дослідів те чи інше: *сірку, свинець, i живицю, i крейду, бурштин, віск, селітру* (Є. Шморгун).

Між **однорідними членами** речення, з'єднаними **парними сполучниками**, кома ставиться перед **другим** сполучником **як..., так і; хоч..., але; не тільки..., але й**: *не тільки O, а й O.*

Не тільки йї, а й матір стару стали цуратися люди (Панас Мирний).

4. Виконайте в робочому зошиті вправи 3, 6, 7.1 до § 35-36 з підручника О. Авраменка для 11 кл.

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
ledishade@ukr.net**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

08.02.2022

Група № 35

Урок № 30

Тема уроку: Відокремлені означення.

Мета уроку: поглибити знання учнів про відокремлені члени речення, ознайомити з основними способами морфологічного вираження відокремлених означень, їх місцем у реченні відповідно до означуваного слова; сформувати загальнопізнавальні вміння знаходити в тексті відокремлені й невідокремлені означення, аналізувати їх, правильно іntonувати речення з відокремленими означеннями; розвивати творчі вміння трансформувати речення з відокремленими означеннями на речення з невідокремленими означеннями, правильно будувати речення з відокремленим і невідокремленим означенням.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 37-38 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*
2. Перегляньте відео до уроку на **YouTube**:
https://www.youtube.com/watch?v=M2R967bQwQo&ab_channel

3. Законспектуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ):

Якщо означення стоїть безпосередньо перед означуваним іменником (або сполученням іменника з прикметником), то воно звичайно не відокремлюється.

Відокремлення узгоджених означень

1. Відокремлюються поширені та непоширені означення, якщо вони залежать від займенника. (Сильна і вправна, вона працювала завзято і самовіддано. (В. Сосюра)).
2. Відокремлюються поширені та непоширені означення, якщо вони залежать від пропущеного підмета. (Навіки, праведний, заснув. (Т. Шевченко)).
3. Відокремлюються поширені та непоширені означення, якщо вони мають обставинний відтінок (до них можна поставити запитання від присудка чому? за якої умови? незважаючи на що?). (Ліда, вражена, помалу відступає від нього (О. Корнійчук) (відступає (чому?), бо вражена)).

4. Відокремлюються поширені та непоширені означення, що залежать від означуваного іменника, але відділені від нього іншими членами речення (особливо присудком). (Осяяний сонцем, перед нами розкрився зовсім новий світ. (О. Довженко)).

5. Відокремлюються поширені означення, якщо вони стоять після означуваного слова. (Хліба, змиті дощем, яскраво зеленіли. (О. Гончар).

6. Відокремлюються два або більше непоширених означень, що стоять після означуваного іменника, якщо перед ним вже є узгоджене означення відсутнє, то відокремлення не обов'язкове. (Прощай, синє море, безкрай, просторе. (Леся Українка)).

Примітка! Якщо після означуваного іменника стоїть однічне означення, то воно не відокремлюється. (Тиху задуму вечірню напрасна буря розвіяла. (Леся Українка)).

Увага! Не слід плутати означення та іменну частину складного іменного присудка, яка виражена прікметником або дієпрікметником. (А навкруги вся ніч переповнена (складений іменний присудок) розміряним шумом хлібів. (О. Гончар). Тільки один Варчук стояв біля вікна спокійний (складений іменний присудок). (М. Стельмах)).

Відокремлення неузгоджених означень

Неузгоджені означення звичайно не відокремлюються.

Неузгоджені означення, виражені іменниками в непрямих відмінках з прийменниками (чи без них), у деяких випадках відокремлюються.

1. Відокремлюються неузгоджені означення, якщо вони відносяться до власних імен. (Клим, з бичачою шиею, мав уже власний rozum і кулаки не менші за батькові. (П. Панч)).

2. Відокремлюються неузгоджені означення, якщо вони стоять в одному ряду з узгодженими відокремленими означеннями. (Переляканий, запорошений снігом, без шапки, мчав Василько по дорозі назустріч холодному вітрові. (М. Коцюбинський)).

3. Відокремлюються неузгоджені означення, виражені інфінітивом, якщо перед ними можна поставити слова а саме. (Взагалі він має дивну властивість - (а саме) зникати при очах... (О. Гончар)).

В інших випадках неузгоджені означення можуть відокремлюватися, якщо потрібно підкреслити їх змістову важливість у реченні. (Автоматники, на веломашинах, на мотоциклах, неслися вперед при самій землі. (О. Гончар)).

4. Виконайте завдання у зошиті:

1) Із поданих пар простих речень за зразком змоделюйте речення, ускладнені відокремленими означеннями. Вкажіть умови відокремлення.

Зразок. Заходимо до напівосвітленого храму. Храм сповнений муцико. Органа. – Заходимо до напівосвітленого храму, сповненого муцикою органа.

1. Чорний верх робив поставу княгині Ольги вроочистою і стрункою. Цей верх був розшитий білими перлами.
2. Нині ця пам'ятка нашої культури 11 століття зберігається в приміщенні національної бібліотеки Франції. Ця пам'ятка названа Рейнським євангелієм.
3. Чарувала думку поета краса придунайських просторів із скіфськими могилами, гаями. Ці могили, гаї були вкриті пізньою осінньою позолотою.
4. Це старовинне козацьке полкове місто Переяслав тепер було зруйноване, занедбане. Місто Переяслав було колись красиве і горде.
5. Олександр Вертинський став виразником музичного обличчя Парижа 20-х – початку 30-х років, співаком. Співак був популярним у всій Європі.

2) Перебудуйте подані речення так, щоб відокремлені означення, виражені дієприкметниковими зворотами, стали невідокремленими. Зверніть увагу на вживання коми в реченнях з відокремленими й невідокремленими означеннями.

1. Які страви, освячені традицією, мають бути на столі?
2. Багатокімнатні хати мали поряд ще й окремі господарські прибудови із чотирисхилими дахами, вкритими соломою чи очеретом.
3. Дні, проведені в Богданівні, пробуджували в художника потяг до фольклору, любов до природи.
4. Дядько Роман зовсім не помічає хлоп'ячих голів, занурених у полин.
5. Був у Романовім садку куток, повитий особливою таємничістю.
6. Віддалік мовчало громаддя копиць, схожих на вершників.
7. Я йшов вулицею, вдихав на повні груди повітря, настояне на паходах розквітлих акацій та бузку.

5. Виконайте в робочому зошиті **вправу 3 до § 37-38 з підручника О. Авраменка для 10 кл.**

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.